

بۆ جه ماوهرى تىكۆشهرى كوردستان

دامهزاندنى پارتى چارهسهرى ديموكراتى كوردستان زىندوكرندنهوى گيانى راپهرىنى گهلهكهمانه، بهبۆنهى يادى ۱۲ ههمين سالرؤزى راپهرينه ميژويهكهى بههارى سالى ۱۹۹۱ لهباشورى كوردستاندا، پيرؤزبايى له تهواوى گهلى كوردى تىكۆشهر دهكهين، سهرى رپزمان نهوى دهكهين له بهرامبهر ههمو شههيدانى راپهرين و رپگاي رزگارى كوردستاندا، هاوكات لهم رؤزه پيرؤزهدا يهكهمين ساليادى دامهزاندنى (پارتى چارهسهرى ديموكراتى كوردستان) PCDK كهنوينهرايهتى پارتيهكى نهتهوهيى ديموكراتى دهكات له باشورى كوردستان و عيراقدا، له سهرجهم گهلى كورد و گهلانى عيراق پيرؤز دهكهين. ئاشكرايه كه راپهرين له دوا سالهكانى سهدهى بيستم بؤ گهلهكهمان له باشورى كوردستان و بهشهكانى ديكهى كوردستان بوو به نيشانهى بهرخودانى نهتهوهيى و ههلؤيستي كوردان دؤ به ههمو جؤره زولم و داگيركهرهك له سهر خاكى كوردستاندا بوو به گرو كلپهى تۆلهسهندنهوهى دلئى ههر كوردىكى چهوساوه كهله دؤى سياسهتى كۆمهلكوزى رپزمى دكتاتورى عيراق و ههلئبجهو ئهفقال راپهرى. خواست و ئيرادهى سياسى گهلهكهمان بو به جيگرتن و بهدهستهينانى ناسنامهيهك لهنيو ئهم قؤناغه نوپيهى گؤرانكاريدا كهله دواى ههلؤهشاندنهوهى سيستمى دووجهمسهرى جيهاندا دهستى پيكردبوو. ههروهها هاودهنگ بونى راپهرينى باشور له گهلى سهرههلهكانى جزيره، نسيبين و ماردىنى باكورى كوردستان و بويرانه دهستى بهچهكبونى زن و پياو پيرو لاوو منالى كورد و سنورى كؤيلايهتى و ههرهشهى داگيركارانى تيكدهشكاند و گوزارهى له برپارو سوربونى گهلهكهمان دهكرد بؤ نازادى. بهمهش كوردان بهگشتى له ههمو قؤناغيك زياتر نزيكى ئامانجى سهركهوتن بونه و ئامادهبوون بؤ پيشواى كردن له سهدهى ۲۱مىن وهك سهدهى چارهسهرى كيشهكان، بؤيه دهولتانى داگيركهرى كوردستان و زلهيزه جيهانيهكان بهههمان هزر و سياسهتى پهيمانى لؤزان به ئامانجى سهركوتكردى كوردان دهستكوهتهكانى راپهرين له ههلؤلانداندا بوون. دامهزاندنى پارتى چارهسهرى ديموكراتى كوردستان PCDK زىندوكرندنهوى گيانى نهتهوهكهمانه، بهبۆنهى ۱۲ههمين سالرؤزى راپهرينه بهشكويهكهى بههارى سالى ۱۹۹۱ لهباشورى كوردستاندا، پيرؤزبايى له تهواوى گهلى كوردى تىكۆشهرى باشور دهكهين و، سهرى بهرزمان نزمدهكهين له بهرامبهر ههمو شههيدانى راپهرين و رپگاي رزگارى كوردستاندا، هاوكات لهم رؤزهدا يهكهمين سالرؤزى دامهزاندنى پارتيمان (پارتى چارهسهرى ديموكراتى كوردستان) PCDK كهنوينهرايهتى پارتيهكى نهتهوهيى ديموكراتى دهكات له باشورى كوردستاندا، له سهرجهم گهلى كورد و گهلانى عيراق پيرؤز دهكهين. ئاشكرايه كه راپهرين له دوا سالهكانى سهدهى بيستم بؤ گهلهكهمان له باشورى كوردستان و بهشهكانى ديكهى كوردستان بو به نيشانهى بهرخودانى نهتهوهيى و ههلؤيستي كوردان دؤ به ههمو جؤره زولم و داگيركهرهك لهسهر خاكى كوردستاندا. بو به گرو كلپهى تۆلهسهندنهوهى دلئى ههر كوردىكى چهوساوه كهله دؤى سياسهتى كۆمهلكوزى رپزمى دكتاتورى عيراق و ههلئبجهو ئهفقال راپهرى، خواست و ئيرادهى سياسى گهلهكهمان بوو به جيگرتن و بهدهستهينانى ناسنامهيهك لهنيو ئهم قؤناغه نوپيهى گؤرانكاريدا كهله دواى ههلؤهشاندنهوهى سيستمى دووجهمسهرى جيهاندا دهستى پيكردبوو. ههروهها هاودهنگ بونى راپهرينى باشور له گهلى سهرههلهكانى (جزيره و نسيبين و ماردىن) باكورى كوردستان و بويرانه دهست بهچهك بونى زن و پياو پيرو لاوو منالى كورد سنورى كؤيلايهتى و ههرهشهى داگيركارانى تيكدهشكاند و گوزارهى له برپارو سوربونى گهلهكهمان دهكرد بؤ نازادى، بهمهش كوردان بهگشتى له ههمو قؤناغيك زياتر نزيكى ئامانجى سهركهوتن بونهوه بؤ پيشواى كردنى سهدهى ۲۱مىن وهك سهدهى چارهسهرى كيشهكان، بؤيه دهولتانى داگيركهرى كوردستان و زلهيزه جيهانيهكان به ههمان هزر و سياسهتى پهيمانى لؤزان لهپيناوى سهركوتكردى كوردان و لهناوبردى دهستكوهتهكانى راپهرين بهدرىزايى ۱۲سال له ههل و پيلانگيرى پاكتاوكردى گهلهكهماندا بووه كهههتا رؤزى ئهمرؤش بهردهوام دهكات. سهربارى نهوهى گهلهكهمان له باشورى كوردستاندا بهرهنج و ماندوبونى خؤى گهليك پيشكوهتنى گرنگ و ئهزمونىكى بهرچاوى بهدى هيئا، هاوكات ئهمرؤ بؤته خاوهن تيروانىنىكى راستهقينه و دهركى به گهليك لاوازى و تاوانى هيژه سياسى و دهسهلاتدارانى كورديش كردوو، كهچون بؤ بهرزهوهندى تهسكى حيزبايهتى وابهستهيبان به دهرهوه كوردستانيان كرد به مۆلگهى شهرى ناوخؤ و ململانىيى نيو نهتهوهيى و دزايهتى كردنى بزوتنهوهى رزگارى خوازى گهلى كوردستان. رونبوتهوه كه ئه و هيژه بالادستانهى كورد له جيى بهپهروكردى سياسهتتىكى ديموكراتيانه و بهههنگرتنى هيژى گهلى سياسهتى بؤ ئيرادهيى و بى ناسنامهيبان بهسهر گهلى ساهپاندوو، ههروهها هيژ و ديناميكهتى چين و تويزهكانى نيو كۆمهلگايان له پهل و پؤ خستوه، ههلئبهته سياسهتتىكى بهم رهنغه، نهك تهنيا لادانه له ئامانجى راپهرين و چارهسهرى لهگهلى خؤيدا ناهيئى، بهلكو زمينه خؤشكردينشه بؤ بهپهروكردى سياسهتى هيژهكانى دهرهوه و رپگا له پيش داگير كارى و دهستپوهردان ناواله دهكات. لهم ميانهدا دهستپوهردانى سهرىبازى ئهمريكا بؤ سهر عيراق ههلپهستانى دهولتهتى توركيا بؤ داگيركردى كوردستان و بهرپوه بردنى سياسهتى نكؤلى و گؤشهگيرى گوزارشت له راستى ئامازهپيكراو دهكات. ئهم هيژشهى توركيا و

سیاسەتی ئەمریکا کە کوردان تەنیا بۆ بەرژەوهندی خۆی بەکاردا نێ و پەستەوخۆ ھێرشیکە بۆ سەر ئەزمون و دەستکەوتەکانی راپەرین و بیلانگێرپەکی نوێیە بۆ ئەوەی لە سەدە بیست و یەکەمدا جاریکی دیکە کوردان بێ قەوارە بەئێت و لە جیاتی چارەسەرپەکی دیموکراسیانە، ھەڵبەجە و ئەنفالیکی نوێ بکەنە مۆلکی نیو چاوانی.

پارتیمان (پارتی چارەسەری دیموکراتی کوردستان) لەنیو بارودۆخیکی ھەستیار و دژواری، لە دژی بنبەستبون و سیاسەتی بێ چارەیی ھێزەکانی باشور و عێراقدا، بە ئامانجی درێژەپێدانی گیانی راپەرین گەیانندی گەل بەسەر کەوتن لە سەربنەمای شارستانی ھاوچەرخ و ستراتیزیەتی (عێراقیکی دیموکراتی-کوردستانیکی ئازاد) تیکۆشانیکی چرو پڕو سالیکی پڕ لەپێشەوتنی لە دواي خۆیدا ھێشت. پارتی چارەسەری دیموکراتی کوردستان کە ۲۰۰۲/۳/۵ ە وەک رۆژی دامەزراندنی خۆی راکەیاندا، ئەمەڕۆ بە رەنج و تیکۆشانی خۆی بووتە وەفادارترین ھێز بۆ یادی راپەرین و رێگر لە دوبارەبونەوی ھەڵبەجە و ئەنفالی نویدا. لەماوەی سالیکیدا لە پێناوی چارەسەرکردنی کێشەکانی گەل لە لایەنی سیاسی و نایدۆلۆژی کۆمەلایەتی و پێشەنگاپەتی کردنی قوئاعی ناشتی و دیموکراسی کردۆتە شیوازی سەرەکی کار و خەباتەکانی و بێ ھیچ دۆدلیەک بەرژەوهندیەکانی گەل و کۆمەلگای خستۆتە پێش ھەموو بەرژەوهندیەکی حیزبایەتی و کەسیتییەو. بویرانە لەلایەنی نایدۆلۆژی، سیاسی و دیپلۆماسیەو لە دژی ھەموو پیلان و ھێرشێ کۆنەپەرستەکاندا ھەلۆپستیک نەتەوویی دیموکراسی سەربەخۆ بوو، بێ گومان پارتیمان لە ھەلۆمەرجیکی بابەتی و گونجاودا دەرکەوت و پشت ئەستور بە میراسیکی دەولەمەند ھەنگاوی ھەلۆپنا بۆیە لە ماوەیەکی کورت توانیویەتی بۆ لێگەرپینەکانی گەل بپێتە ھێزیکێ متمانە پیکراو. ھەربۆیە لە زۆر دەفەری وولات و ھەندەرانیشدا، رێکخستنی خۆی جیگەرکردوووە لە لایەن ھەزاران کەسیتی گروپ و خەلکی نیشتمان پەرودەر بەگەرمی پێشوازی لیکرا. ھەرودھا بۆ پاراستنی بەھاکانی گەل لە ھێرشەکانی دۆژمن ھێزی بەرگری نەتەوویی و پارتیزانانی چارەسەری کە ھیلی پاراستنی رەوا بەبنەما دەگرن بنیاد ناو، رۆژ بە رۆژ لە نیوگەلدا زیاتر ئەناسرین و لە گەشەو پێشکەتن دایە، ھەر لەم رێگایەدا بە دەیان ئەندام و لایەنگری پارتیمان بۆ بەلاوھەنانی سیاسەتی پارچەگەری، ھەموو ئەو کۆسپ و تەگەرانی کە لە پێش کارو خەباتی بەفەرمی بونی پارتیمان دەرەدکەون، بەدۆسۆزیەو بەئێنی گیان فیداییان داو بەگەل و دەرئەنجام لەلایەن ھێزە نەتەووە پەرستە سەرھتایی و رۆبەروی گەلیک فشار و توند و تیژی بونەتەووە، شەھیدان (ھەلۆ و رێزان) یش نمونە ئێو شەھیدە گیان فیداییان کە لە رێگە ناشتی و دیموکراسیدا بە دەستی ھێزە شەرخاوەکان شەھید کراون. لەھەمان کاتدا دامەزراندنی تەفگەری ژنانی ئازادخوازی کوردستانیش یەکیکە لەو ھەنگاوە گرینگانە کەناوھندی ژنانی (PCDK) بەکۆنگرەپەک لە ۲۰۰۲/۱۲/۲۱ لەسەر بنەمای نایدۆلۆژیای رزگاری ژن بە فەرمی راکەیاندا ھەنوگەش بەبانگەشە و سوربونیکی مەزنەووە ھەول دەدەن پێشەنگاپەتی بکات بۆ پێشخستنی تیکۆشانی ئازادی ژن و ئاواکردنی کۆمەلگایەکی دیموکراتی لە باشوری کوردستان و عێراقدا، ئەمانە و گەلیک ھەنگاوی دیکە گرنگ لە بواری جیاچایدا ھەلۆپناوە ئەمەڕۆکەش خاوەن گەلیک پڕۆژە چارەسەرپە بۆ ئایندە عێراق و باشور و بەرەدەوام لە بەرەدانی پێشکەوتن و ئافرانندی نوێ دایە. لەم روانگەپە بەراشکاوانە دەرەدکەوئیت کە پیرۆزکردنی سالتۆژی دامەزراندنی پارتی چارەسەری دیموکراتی کوردستان PCDK و راپەرین لە یەک رۆژدا ھەر و شتیکی رێکەوت نیە، چونکە پارتیمان لەسەر بنەمای میراسی راپەرین دامەزراد و ئەمەڕۆکەش ھێز و زیندوکردنەوی رۆحی گەلە لەقوئاعی نویدا، ھێزی پێشەنگی چارەسەری و دیموکراسی و بەرپەرچدانەوی ھێرشێ داگیرکاری دەولەتی تورکیایە، ھاوکات لە بەرامبەر دەسلاتی ئیمپریالیزمی ئەمریکا و دەسلاتی ئۆتۆکراسی عێراقدا نوینەرایەتی دەسلاتی دیموکراسی گەل دەکات، کەتاکە رێگای چارەسەری کێشەکانە. ھەرودھا پارتیمان لە گەل تەواوی پێشکەوتن و گۆرانکاریەکانی ناوچەکە و جیھاندا لەھەموو لایەنیکێ سیاسی رێکخستنی سەربازی و راکەیانندیەو لەو پەری ئامادەکاری دایە و بۆ ئەمەش لە پێناوی سەرخستی کاروانی قەبونی دیموکراسی کە ناوی ھەلۆمەتی سەرکەوتنمانە لەم قوئاعدا تەواوی ھێز و توانامان سەفەر بەرەدەکەین لەگەل یادی ۱۲ھەمین سالتۆژی راپەرین و پیرۆزکردنی یەکەمین سالتۆژی دامەزراندنی پارتیمان جاریکی تر بەلینمان نوێ دەکەینەووە کە بێ وچان درێژە بە تیکۆشانمان بدەین.

بۆ تەواوی پارت و رێکخراو و ھێزە سیاسەکان

لە قوئاعیکدا دەژین کە لەو زیاتر میژوو دەرھەتی پارچەپارچەیی و لیک دوربونمان بێ نادات، دەبێ بزانیئیت ئەو ھێرشە ئەوڕۆکە دەکریتە سەر سەرۆک ئابو، ھێزەکانی KADEK-PCDK ھاوکات پیلانی پاکتاوکردنی گەلی کورد و تەواوی پارت و رێکخراوە سیاسەکانی دیکەشە. بۆیە پێویستە دواي بەئێرئیت بە چاوەروانیکردن لە ھاتنی ھێزیکێ دەرەکی بۆ رزگارکردنمان، بۆیە پێویستە دەست بەدەینە دەستی یەک و یەکیتییەکی نەتەوویی بە ھێز ئاوا بکەین. چونکە تاکە رێگای دوبارەبونەوی تراژیدیای ھەڵبەجە و ئەنفال بەو یەکیتییە سەقامگیر دەبێ. بۆیە بانگ لە تەواوی پارت و رێکخراوە سیاسەکان و ھەموو عەشیرەت و کەسیتی و گروپیکێ نیشتمان پەرودەر دەکەین لە باشور و عێراقدا لە دەرەوی وولاتیش ھەلۆپستیک بەرخۆدانی نەتەوویی سەربەخۆ نیشان بدەن و دەلێین ئیدی کاتی ئەو

هاتوه بهشیوهیهکی کرداریانه خاوهنداریهتی له دستکتهوتنهکانی راپهرین بکهین و په‌ند له کهمووکوپیهکانی ۱۲سالی رابوردومان دهریخهین. له‌م بارهیهوه ئیمه وهک پارتی چاره‌سهری دیموکراتی کوردستان وهکو هه‌موو جار نامادهین بۆ هه‌موو ریکه‌وتن و برپاریکی هاوبه‌ش.

بۆگه‌لی کورد و به‌رخودان ئان و نیشتیمان په‌روه‌ر

له‌کاتیکیدا که‌یادی راپهرینه شکۆداره‌که‌ی به‌هاری سالی ۱۹۹۱ ده‌که‌ینه‌وه! شانازی به‌وه‌ده‌رنانی پزیمی سه‌دام ده‌که‌ین له‌ کوردستان ده‌بینین به‌ ده‌یان هیژ و ده‌ولته‌ی عیراق بازرگانی به‌ چاره‌نوسمانه‌وه ده‌که‌ن، بۆیه به‌سه‌دان هه‌زار مرۆفی کورد له‌ هه‌رچار لای جیهاندا هه‌لساونه‌ته سه‌رپێ و راپهرینی سیاسی و دیموکراسیان کردۆته‌ شیوازی ژیانیان. له‌ پیناو ئازادی و بۆ زینگرتن له‌ سیاسه‌تی نکۆلی و قهرکردن هه‌سه‌نه‌وه‌یان له‌ خۆیان حه‌رام کردوووه ئه‌مه‌ش به‌ره‌می شوپشی دیموکراسی نه‌ته‌وه‌یی و هیژی سه‌رۆک ئابۆیه که‌ ده‌نگ و ئیراده‌ی کوردی یه‌که‌خسته‌وه بۆیه پیویسته‌ ده‌نگی خۆمان له‌گه‌ل سه‌ره‌له‌دانه‌کانی باکور و رۆژه‌لآت و باشوری رۆژئاوا و ده‌ره‌وه‌ی وولاتدا بکه‌ینه‌ یه‌ک و له‌ ده‌وری PCDK و هیژه دیموکراتخوازه‌کاندا کۆبیبینه‌وه، مه‌یدان و کۆلان و شه‌قامه‌کان بۆ ده‌نگ نه‌هیلین له‌ دژی هاتنی سوپای تورکیا بۆ باشور و گۆشه‌گیرکردنی سه‌رۆک ئابۆ نیشاندانی هه‌لۆیستیکی نوێی وه‌ک راپهرینی سالی ۱۹۹۱ پیویستیه‌کی ژیا‌نی و ئه‌رکیکی ده‌ست لێ به‌رنه‌دراوه، بۆ ئه‌وه‌ش به‌هه‌موو به‌رخودانیکی نه‌ته‌وه‌یی به‌و ره‌نگه‌ش پیویسته‌ جین و توێژه‌کانی کۆمه‌لگا به‌گشتی و ژنان و لاوان به‌ تایبه‌تی له‌ ولات و ده‌ره‌وه‌ی وولاتدا پێشه‌نگایه‌تی بۆ راپهرینی گه‌ل بکه‌ن و هاوشانی پارتی زانانی چاره‌سهری له‌ به‌رامبه‌ر دوزمن چه‌ک هه‌لگرن. بانگ له‌ خۆیندکاران، رۆشه‌نییان، هونه‌رمه‌ندان و کارمه‌ندان ته‌واوی داموده‌زگا‌کانی باشوری کوردستان و عیراق ده‌که‌ین که‌ به‌ چالاک‌ی خۆپیشاندان و مانگرتن و کۆبونه‌وه‌ی به‌رفه‌ر بۆ به‌شداربونی هه‌لمه‌تی کۆکردنه‌وه‌ی ئیمزادا هه‌لۆیست و ده‌نگی ناره‌زایی بکه‌یبینه ته‌واوی جیهان و هه‌تا له‌شکرکی دوزمن له‌سه‌ر خاکی ولات بێت و دوا‌یی به‌سیاسه‌تی گۆشه‌گیری دژ به‌سه‌رۆک ئابۆ نه‌هینریت و رانه‌وه‌ستینریت! پارتیمان PCDK بۆ پێشه‌نگایه‌تی کردنی به‌رخودانی نه‌ته‌وه‌یی و ده‌ستپیکردنی راپهرینی نوێ ناماده‌یه‌و هه‌رگیز له‌گه‌ل دانابریت. له‌دوا‌یی دا ده‌لێین با‌یادی ۱۲هه‌مین سال‌رۆژی راپهرینی گه‌ل و یه‌که‌مین سال‌رۆژی دامه‌زاندنی پارتی چاره‌سهری دیموکراتی کوردستان بکه‌ینه‌ هه‌وینی راپهرینی نوێ و به‌ده‌ستی خۆمان چاره‌نوسی خۆمان دیاری بکه‌ین.

بژی یادی راپهرینی شکۆداری گه‌له‌که‌مان.

بژی پێشه‌نگی راپهرینی تۆنا‌فی نوێ PCDK.

بژی سه‌رۆکی نه‌ته‌وه‌ییمان سه‌رۆک ئابۆ.

بهری سیاسه‌تی نکۆلی و گۆشه‌گیری سه‌رکوردان.

۲۰۰۳/۳/۵

ئه‌نجومه‌نی پارتی چاره‌سهری دیموکراتی کوردستان